

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Kar
1.3 Intézet	Politikatudományi
1.4 Szakterület	Politológia
1.5 Képzési szint	Alap
1.6 Szak / Képesítés	Politikatudományok

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Kelet-Európa modern politikai története						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Pálfy Zoltán						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Pálfy Zoltán						
2.4 Tanulmányi év	2-3	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					0,5x 14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					1x 14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					0,5x 14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	28				
3.8 A félév össz-óraszama	76				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	
4.2 Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<p>Az akadémiai tisztesség elveivel összeegyeztethetetlen megnyilvánulásokat a Kar belső szabályai tiltják: http://fspac.ubbcluj.ro/resurse/formulare-regulamente/reguli-etice-si-deontologice/, illetve: http://www.bbte-politologia.ro/letoltesek.php .</p> <p>A plágiumot a tanszék és a Kar 1-es osztályzattal és további szigorú rendelkezésekkel szankcionálja.</p>
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<p>A tárgyból érdemjegyet és kreditpontokat szerezhetnek mindazok, akik a szemináriumi órák legalább 75%-án (azaz legalább 9 szemináriumon) részt vesznek.</p>

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C1 A politikai elméletek alapvető elveinek, fogalmainak és módszereinek alkalmazása a társadalmi, politika berendezkedés elemzésében és értékelésében</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konkrét helyzetelemzés a politikatudomány alapvető elveinek, elméleteinek és módszereinek alkalmazása - Az alapfogalmak megfelelő alkalmazása a politikatudományok terén - A politikatudomány fogalmi apparátusának használata a társadalmi-politikai elméletek hatásának és relevanciájának megítélésére - A politikatudomány alapfogalmainak használata egyes események és folyamatok leírására és ok-okozati magyarázatára <p>C4 Helyi, regionális, nemzeti és globális politikai stratégiák kidolgozása Jelentések kidolgozása és megszővegezése helyi, regionális, nemzeti és globális politikai eseményekről, folyamatokról A politikai folyamatos és események elemzésére használt fogalmak és módszerek azonosítása A politikatudomány összehasonlító módszertanának használata politikai programok értékelésénél</p>
Transzverzális kompetenciák	

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>Az előadások és szemináriumok célja releváns történelmi témák elemzése a két régió társadalmi, politikai és etnikai változóinak kontextusában, olyan összehasonlító értelmezési keretben, amely a lehetőségek szerint túlmegegy egyes országok szembeállításán. A témák megválasztása Közép- és Délkelet-Európa lényeges társadalmi-politikai jelenségeinek illetve folyamatainak pontosabb behatárolását és jobb megértését célozza.</p>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>Hogy a politológus-diákok speciális igényeinek jobban megfeleljen, az előadássorozat interdiszciplináris jellegű abban, hogy hangsúlyozza a történelemnek, mint tudományos szakterületnek a politikához való viszonyát, illetve kidomborítja a hatalmi politikának és az azt szolgáló ideológiáknak a történelmi narratívák megalkotása során érvényesülő torzító hatásait. Ilyen értelemben az előadássorozat a történelem olyan alternatív olvasata kíván lenni, mely túlmutat a szakterület illetve az ott megnyilvánuló nemzetcentrikus értelmezések "hagyományos" keretein.</p> <p>Az előadás-szeminárium elrendezés ez esetben az adott témák és problémák párhuzamos értékelését igyekszik megvalósítani. Míg az előadások az idevágó nyugati szakirodalom és az abban érvényesülő értelmezések foglalatát adják, a szemináriumok esettanulmány-jellegű témái és olvashatóanyaga mélyebb betekintést adnak az egyes, gyakran egymással ütköző regionális alapú felfogások és öndefiníciók szövevényébe adnak majd mélyebb betekintést. Természetesen mindkét esetben egyaránt rendelkezésre áll nem csak angol, de anyanyelvű szakirodalom is.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés Kerekasztal-beszélgetés: Miért tanulunk történelmet a politológián?	Különböző fogalmak és elméletek bemutatása a két	Elvek és gyakorlatok. Szabad beszélgetés a történelem politikai

	régió vonatkozásában. Vita.	felhasználhatóságáról objektivitás és tendenciózusság vonatkozásában.
2. Közép-Európa, Délkelet-Európa. A két történeti régió identitását illető meghatározások és kérdések. Habsburg és oszmán örökség.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
3. Nemzetépítés az első világháború utáni új államokban. "Balkáni" és "közép-európai" hagyományok a belügyekben.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
4. Antiszemitizmus, idegengyűlölet és a "konzervatív rend"; Revansizmus, jobboldali radikalizmus.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
5. Szovjet kötelékben a negyvenes és az ötvenes években. A 'hidegháborús Kelet-Európa', mint ütközési zóna Nyugat-Európa és a Szovjetunió között.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
6. A nemzeti kommunizmus változatai. Az autohton kommunizmus és a gazdasági önállóság 'déli' és 'északi' mintái. Küzdelem a legitimitásért.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
7. Kelet-Európa antikommunista forradalmi - vesztesek rövid, győztesek hosszú távon? (Lengyelország, Magyarország, Csehszlovákia).	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
8. Totalitárius és nyitásra törekvő rezsimek a hetvenes-nyolcvanas években. A szovjet szocialista rendszer reformjára tett kísérletek és hatásuk a térségre.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat. Házidolgozatok témáinak kijelölése, megbeszélése.
9. Az '1989-es fordulat'. Békés hatalomváltások és forradalmak. A múlt örökségének aktivizálódása: szociális reformizmus, politikai revizionizmus.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
10. Posztkommunista radikális nacionalizmus. A jugoszláv konfliktus-sorozat és a cseh-szlovák szakadás.	Politikai és társadalmi folyamatok	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.

	történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	
11. Békés középutak. Nemzeti ujjaéledés és integratív törekvések.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
12. A nyugati típusú demokratikus berendezkedést célzó átmenet változói: Politikai intézmények összehasonlító keretben.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
13. Ágazati politikák Kelet- és Közép-Európában, különös tekintettel a szociálpolitikára.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
14. Visszatekintés: Rendezetlen múlt, bizonytalan jelen. Új geopolitika felé?	Politikatörténet és a történelem politikája. Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése összegező előadásban.	Házidolgozatok témáinak véglegesítése

Könyvészet

1. Szűcs, Jenő. "Vázlat Európa három történelmi régiójáról." In *Bibó emlékkönyv*, vol. 1, edited by Pál Réz. Budapest: Századvég Kiadó, 1991.
2. Schöpflin, George. "Central Europe: Definitons Old and New." In *In Search of Central Europe*, edited by George Schöpflin and Nancy Wood. Cambridge: Polity Press, 1989. 7-30.
3. Schöpflin, George. "Central Europe: Definitons Old and New." In *In Search of Central Europe*, edited by George Schöpflin and Nancy Wood. Cambridge: Polity Press, 1989. 7-30.
4. Janos, Andrew C. "The One-Party State and Social Mobilization: East Europe Between the Wars." In *Authoritarian Politics in Modern Society*, edited by Samuel Huntington and Clement Moore. New York and London: 1970. 204-235.
5. Janos, Andrew C. "The One-Party State and Social Mobilization: East Europe Between the Wars." In *Authoritarian Politics in Modern Society*, edited by Samuel Huntington and Clement Moore. New York and London: 1970. 204-235.
6. Ludanyi, Andrew. "Socialist Patriotism and National Minorities: A Comparison of the Yugoslav and Romanian Theory and Practice." In *Society in Change. Studies in Honor of Béla K. király*, edited by Béla Várdy, Steven and Ágnes Huszár Várdy. Boulder: Eastern European Monographs, 1983. 557-585.
7. Fejtő, Francois. *A History of the Peoples Democracies. Eastern Europe Since Stalin*. London: Pall Mall Press, 1971. 47-83, 134-171, 188-207.

8. DeLuca, Anthony R. "The Impact of Gorbachev's 'New Thinking' on Eastern Europe." In *Romania, Culture, and Nationalism: A Tribute to Radu Florescu*, edited by Anthony R. DeLuca and Paul D. Quinlan. Boulder, USA: East European Monographs, 1998. 127-141.
9. Sugar, Peter. "Nationalism, the Victorious Ideology." In *Eastern European Nationalism in the Twentieth Century*, edited by Peter Sugar. Washington: The American University Press, 1995.
10. Roessingh, Martinj A. *Ethnonationalism and Political Systems in Europe. A State of Tension*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996. 97-142, 231-275.
11. Bunce, Valerie. "The Visegrad Group: Regional Cooperation and Integration in Post-Communist Europe." In *Mitteleuropa: Between Europe and Germany*, edited by Peter Katzenstein. Providence, Oxford: Berghahn Books, 1997. 240-285.
12. Ascherson, Neil. "1989 in Eastern Europe: Constitutional Representative Government as a 'Return to Normality'?" In *Democracy. The Unfinished Journey, 508 BC to ad 1993*, edited by John Dunn. Oxford: Oxford University Press, 1992. 155-189. In *Democracy. The Unfinished Journey, 508 BC to ad 1993*, edited by John Dunn. Oxford: Oxford University Press, 1992. 221-239.
13. Barr, Nicholas Barr, ed. *Labor Markets and Social Policy in Central and Eastern Europe*. Oxford: Oxford University Press, 1994.
14. Pearson, Raymond. "Empire, War and the Nation-State in East-Central Europe." In *Contemporary Nationalism in East Central Europe*, edited by Paul Latawski. Houndmills: St. Martin's Press, 1995. 25-41.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Miért tanulunk történelmet a politológián?	Vita.	A hallgatókat arra bátorítom, hogy fogalmazzanak meg érveket különböző elméletek alátámasztására. Szabad beszélgetés bátorítása.
2. Közép-Európa, Délkelet-Európa.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
3. Nemzetépítés új keretek között.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
4. Az exkluzionizmus változatai.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák,	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok

	analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	elszámoltatható áttanulmányozása.
5. Szovjet csatlósállamok. Függs és ellenállás.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
6. A nemzeti kommunizmus változatai.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
7. Kelet-Európa antikommunista forradalmi.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
8. Totalitarizmus és reform a szovjet blokkban.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
9. . Az '1989-es fordulat'.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
10. Posztkommunista radikális nacionalizmus.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható

	problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	áttanulmányozása.
11. A visegrádi hármak példája.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
12. Az átmenet változói és változatai.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
13. Politikum és társadalmi-gazdasági átmenet.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
14. Az EU-ban, az EU-n kívül.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	Házidolgozatok témáinak megbeszélése.

Könyvészet

1.-

2. Bibó, István. *A Kelet-Európai kisállamok nyomorúsága*. [The distress of Eastern European small states] Bukarest: Gordius/Kriterion, 1994. 34-81.

3. Barabás, Endre. "A magyar és a román kultúrpolitika irányai." In *Jancsó Benedek Emlékkönyv* [Benedek Jancsó Memorial Book], edited by Miklós Asztalos. Budapest: Erdélyi Fiatalok Egyesülete, 1931.

4. Ormos, Mária. *Nácizmus - fasizmus*. [Nazism, Fascism] Budapest: Magvető, 1987. 238-287, 287-308.

5. Borsody, István. *Az új Közép-Európa. Két világháború és ami utána következett*. Translated/edited by Ferenc Miszlivetz. Szombathely: Savaria University Press, 1998. 137-188.

6. Gábor, Mózes P. "A bizantinizmus élő hagyományai - A sztálinizmus eszmetörténeti háttéréről." In

Sztálinizmus és desztalinizáció Magyarországon. Felszámolták-e a szovjet rendszert? Politikai tanulmányok, edited by Bálint Balla. Budapest, 1990. 37-63.

7. Borsody, István. *Az új Közép-Európa. Két világháború és ami utána következett*. Translated/edited by Ferenc Miszlivetz. Szombathely: Savaria University Press, 1998. 188-199, 208-225.
8. Szelényi, Iván. "Social and Political Landscape, Central Europe, Fall 1990." In *Eastern Europe In Revolution*, edited by Ivo Banac. Ithaca and London: Cornell University Press, 1992. 225-243.
9. Ash, Timothy Garton. "Az igazság éve Kelet-Európában." *Valóság* no. 6 (1990): 17-29.
10. Brzezinski, Zbigniew. "Nacionalizmus és kommunista korszak után." *Európai Szemle* no. 1 (1990): 89-107.
11. Lewis, Paul G. "East-Central Europe: The Czech Republic, Slovakia, Hungary and Poland." In *Developments in Central and Eastern European Politics*, edited by Stephen White, Judy Batt and Paul G. Lewis. Houndmills: The Macmillan Press Ltd., 1998. 23-43.
12. Bozóki, András. "A magyar átmenet összehasonlító nézőpontból." In *Magyarország társadalomtörténete (1945-1989). Válogatott tanulmányok*. vol. II., edited by Nikosz Fokasz and Antal Örkény. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, 1999. 457-476.
13. Szelényi, Iván. "Társadalmi egyenlőtlenségek az államszocialista redisztributív gazdaságokban." In *Magyarország társadalomtörténete (1945-1989)* vol. 1., edited by Nikosz Fokasz and Antal Örkény. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, 1998. pp. 308-320.
14. Rose, Richard. "Prospects for Democracy in Postcommunist Europe." In *Developments in Central and Eastern European Politics*, edited by Stephen White, Judy Batt and Paul G. Lewis. Houndmills: The Macmillan Press Ltd., 1998. 276-296.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Hogy a politológus-diákok speciális igényeinek jobban megfeleljen, az előadássorozat interdiszciplináris jellegű abban, hogy hangsúlyozza a történelemnek, mint tudományos szakterületnek a politikához való viszonyát, illetve kidomborítja a hatalmi politikának és az azt szolgáló ideológiáknak a történelmi narratívák megalkotása során érvényesülő torzító hatásait. Ilyen értelemben az előadássorozat a történelem olyan alternatív olvasata kíván lenni, mely túlmutat a szakterület illetve az ott megnyilvánuló nemzetcentrikus értelmezések "hagyományos" keretein.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A kurzusokon és szemináriumokon szerzett ismeretek felmérése.	-- zárthelyi kisdolgozat, mely a már sorra vett témákra alapul; -- félév végi vizsga, a vizsgaszesszióban beadandó otthoni dolgozat formájában, melynek témáját a diák egyénileg	20%; 50%

		választja, az egyes témák a az erre kijelölt szemináriumon közös megbeszélésre kerülnek	
10.5 Szeminárium / Labor	A szemináriumi tevékenység, a házi olvasmányok elolvasása és kijegyzetelése, a kapott feladatok teljesítése	szemináriumi tevékenység: aktív, résztvevő jelenlét, a kiosztott részfeladatok teljesítése, jegyzetek bemutatása	30%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A tárgyból érdemjegyet és kreditpontokat szerezhhetnek mindazok, akik az órák legalább 75%-án részt vesznek. Az érdemjegy a következő osztályzatok súlyozott összege: – szemináriumokon való tevékeny részvétel: 30%. – vizsga: zárthelyi dolgozat 20%; házidolgozat 50%			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2013 szeptember

Pálfy Zoltán

Pálfy Zoltán

Pálfy Zoltán

Pálfy Zoltán

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2013 szeptember 30.

G. Botv